

Ба Шурои диссертатсионии 6D/КОА-079
назди Институти фалсафа ва
сиёсатшиносии ба номи А. Баҳоваддинови
Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
(734025, ш. Душанбе, хиёбони Рӯдакӣ, 33)

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзӯи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯи ихтисоси 5.6.2 – Ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ

Дар шароити муосир таъмини рушди босубот ва устувори ҷомеа мустақиман ба сатҳи амният вобаста мебошад. Дар илми сиёсӣ мафҳуми «амният» ҳамчун категорияи муҳим ва падидаи иҷтимоӣ баҳисоб рафта, дар амалияи сиёсӣ заминаи муҳимми пешрафти ҳар давлат ва ҷомеа эътироф мегардад. Таҷрибаи ҷаҳонӣ собит месозад, ки рушди устувор танҳо дар фазои сулҳ, суботи сиёсӣ ва оромии иҷтимоӣ имконпазир аст. Дар сурати заъфи амният, раванди рушди иқтисодӣ ва татбиқи барномаҳои иҷтимоиву стратегияи давлатӣ бо мушкилот рӯ ба рӯ мегарданд.

Амният шартӣ асосии фаъолияти мустақилонаи давлат ва иҷрои самараноки вазифаҳои он мебошад. Вобаста ба ин, ввтореферати диссертатсияи Асламзода Некруз дар мавзӯи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» ба яке аз масъалаҳои асосию муҳимми илм ва амалияи сиёсӣ бахшида шудааст.

Сохтори автореферат муқаддима, тавсифи умумии таҳқиқот, бахшҳои асосӣ, хулоса, тавсияҳо оид ба истифодаи амалии натиҷаҳо, феҳристи интишороти муаллиф ва аннотатсияро дар бар мегирад. Дар муқаддима муаллиф ба мубрамияти мавзӯи таҳқиқот ишора намуда ва дараҷаи омӯзиши мавзӯи таҳқиқотиро ҳамаҷониба асоснок намудааст. Зарурати омӯзиши амният натавонӣ ҳамчун ҳифзи марзӯ бум, балки ҳамчун заминаи асосӣ барои рушди иқтисодӣ, иҷтимоӣ ва сиёсии кишвар мавриди арзёбии

амиқ қарор гирифтааст. Дар шароити таҳдидҳои нави глобалӣ, локалӣ ва маҳаллӣ таъмини амният кафолати суботи дарозмуддат ва бақои кишвар аст.

Мубрамияти мавзӯ дар он зоҳир мегардад, ки амният ҳамчун шарт асосии фаъолияти мустақилонаи давлат ва иҷрои самараноки вазифаҳои он баромад намуда, заминаи рушди устувори ҷомеа ва давлати Тоҷикистонро фароҳам месозад. Рушди комили ҷомеа танҳо дар шароити суботи сиёсӣ, оромӣ ва муҳити амн имконпазир арзёбӣ мегардад.

Дар автореферати диссертатсияи Асламзода Некруз нағзони илмӣ таҳқиқот ҳамчун заминаи асоснокнамоии илмӣ амният ба сифати омили асосии инкишофи устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ баён мегардад. Таҳқиқот зарурати таъмини амниятро ҳамчун раванди бунёди ошкор намуда, нақши онро дар таъмини дурнамои инкишоф ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ дар шароити таҳдид ва хатарҳои муосир ба таври возеҳу зарурӣ муайян менамояд.

Боби якуми диссертатсия ба таҳлили асосҳои назариявӣю методологии масъалаи амният бахшида шуда, моҳият ва мазмуни он аз нигоҳи илмӣ ва сиёсӣ-консептуалӣ ба таври зарурӣ шарҳ дода мешавад. Муаллиф мафҳуми амниятро ҳамчун категорияи муҳимми сиёсӣ баррасӣ намудааст. Ҳамзамон, саҳми мактабҳо ва равияҳои илмӣ дар омӯзиши масъалаи амният ба таври амиқу мушаххас нишон дода, мавқеи мактаби миллии сиёсии ватаниро дар таҳкими давлатдорӣ, ҳифзи истиқлолият, ваҳдати миллӣ ва ҳимояи манфиатҳои миллӣ дақиқан муайян гардидааст.

Боби дуюм ба арзёбии таҳдиду хатарҳои муосир ва таъсири онҳо ба амнияти миллӣ ва рушди устувори ҷомеаи Тоҷикистон бахшида шудааст. Дар он навъҳои гуногуни таҳдидҳо: анъанавӣ, ғайрианъанавӣ, омехта ва киберӣ таҳлил гардида, тадбирҳои андешидашудаи давлат дар самти ҳифзи амният, таҳкими субот, ҳимояи ҳуқуқу озодиҳои шаҳрвандон ва амният баррасӣ мешаванд. Муаллиф таъкид менамояд, ки таъмини амният шарт асосии рушди босуботи ҷомеа мебошад.

Боби сеюм масъалаи низоми таъмини амният ва ҳимояи манфиатҳои миллиро дар шароити муосир фаро мегирад. Дар он нақши манфиатҳои милли дар ташаккули ҷомеа, аҳаммияти институтҳои давлатӣ ва ҷамъиятӣ, инчунин ҷойгоҳи давлат дар таъмини субот ва рушди устувор таҳлил шудааст. Муаллиф зарурати таҳкими низоми институтсионалӣ ва ҳамоҳангсозии фаъолияти сохторҳоро дар самти ҳифзи амният далелнок асоснок мекунад.

Дар хулосаи диссертатсия натиҷаҳои муҳими таҳқиқот ҷамъбаст шуда, пешниҳодҳои назариявӣ ва амалӣ ҷиҳати такмили низоми таъмини амният пешниҳод мегарданд. Муаллиф таъкид менамояд, ки амният ҳамчун заминаи асосӣ барои суботи сиёсӣ, пешрафти иҷтимоӣ ва иқтисодӣ ва ҳифзи манфиатҳои милли аҳаммияти аввалиндараҷа ва ҳалкунанда дорад.

Ҳолатҳои асосӣ, хулосаҳо, тавсия ва пешниҳодҳои дар диссертатсия дарҷгардида дар 17 мақолаҳои илмӣ, аз он ҷумла 9 маводи конференсияҳои ҷумҳуриявӣ ва байналмилалӣ инъикос ёфтаанд.

Бо вуҷуди арзиши илмӣ таҳқиқот, дар зербоби якуми боби аввал ва зербоби якуми боби дуюм баъзе нуқтаҳои ба назар мерасанд, ки як каме такмилталаб ба назар мерсанд:

1. Вобаста ба зербоби якуми боби аввал (асосҳои назариявӣ конseptуалӣ):

- дар баррасии мафҳум ва моҳияти амният таҳлил бештар хусусияти тавсифӣ дошта, муқоисаи амиқи назарияҳо ва равишҳои гуногуни илмӣ ба таври кофӣ анҷом наёфтааст. Тақозо мешуд, ки фарқият ва умумиятҳои равишҳои классикӣ ва муосир бо таҳлилҳои навин равшантар нишон дода шаванд.

2. Вобаста ба зербоби якуми боби дуюм (арзёбии таҳдиду хатарҳои муосир):

- гурӯҳбандии таҳдидҳо ва хатарҳо бештар тавсифӣ буда, сатҳи таҳлили робитаи байни онҳо ва таъсири мутақобилашон ба амнияти миллӣ пурра ошкор нагардидааст.

Ин эродҳо хусусияти такмилӣ дошта, ба мазмун ва аҳаммияти умумии таҳқиқот таъсири ҷиддӣ намерасонанд, балки метавонанд барои боз ҳам ғанӣ гардондани кори илмӣ мусоидат намоянд.

Бо ин ҳама, натиҷаҳо ва нуктаҳои нави илмии барои ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шахсии муаллифро дар рушди назарияи амният ва таҳқиқи робитаи он бо рушди устувори ҷомеа равшан нишон медиҳанд.

Автореферат ва мақолаҳои илмии интишорнамудаи муаллиф мазмун ва натиҷаҳои асосии диссертатсияро ба таври кофӣ инъикос мекунанд.

Бо дарназардошти аҳаммияти илмӣ ва амалӣ, сатҳи таҳлил ва мутобиқати рисола ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионӣ, метавон хулоса кард, ки диссертатсияи Асламзода Некрӯз дар мавзуи «Амният ҳамчун омили рушди устувори ҷомеаи тоҷикистонӣ» ба талаботи муқарраргардида ҷавобгӯ буда, муаллиф сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 5.6.2 – ниҳодҳо, равандҳо ва технологияҳои сиёсӣ мебошад.

Муқарриз:

Номзади илмҳои фалсафа, дотсент,
декани факултети идоракунии давлат ва
ҳуқуқи Донишгоҳи давлатии Данғара

Исмоилзода М.И.

Суроғаи муқарриз:

н. Данғара, кучаи Марказӣ, 25
Тел: +992 904 00 00 79

Имзои Исмоилзода М.И. тасдиқ менамоям.
Сардори шуъбаи кадрҳо ва корҳои махсуси
Донишгоҳи давлатии Данғара

Тоирзода С.Т.

« 09 » 02 соли 2026.

